

1 Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma

· Produktidentifikator

· Handelsnavn: Urin- og Kalksteinfjerner

· Artikkelnummer: 11980, 11982

· Relevante, identifiserte anvendelser av stoffet eller stoffblandingen, samt anvendelser som frarådes

· Bruk av stoffet/ tilberedning rensmiddel

· Enkeltopplysninger om foretaket som leverer sikkerhetsdatabladet

· Produsent/leverandør: AKEMI Chemisch technische Spezialfabrik GmbH Tel. +49 (0)911 642960
Lechstraße 28 Fax.+49 (0)911 644456
D - 90451 Nürnberg e-mail info@akemi.de

· Avdeling for nærmere informasjoner:

Laboratorie

· Nødnummer:

Avdelig produktsikkerhet AKEMI chemisch technische Spezialfabrik GmbH

Tel. +49(0)911-64296-59

Åpningstider:

Mandag – torsdag fra kl. 07:30 til kl. 16:30

Fredag fra kl. 07:30 til kl. 13:30

2 Viktigste faremomenter

· Klassifisering av stoff eller stoffblanding

· Klassifisering i henhold til EC-forskrift nr.1272/2008

GHS05 Etsende virkning

Skin Corr. 1B H314 Forårsaker alvorlige hudforbrenninger og øyeskader.

· Klassifisering iht. europeisk direktiv 67/548/EEC eller 1999/45/EC

C; Etsende

R34: Etsende.

· Spesielle fareinformasjoner for mennesker og miljø:

Produktet må merkes ifølge beregningsprosedyren fastlagt i " EFs almennr direktiv for klassifisering av tilberedninger" - siste gyldige versjon.

· Klassifiseringssystem:

Klassifiseringen tilsvarende aktuelle EF-lister, men er supplementert med informasjoner fra faglitteratur og bedriftsinformasjoner.

· Etikettelementer

· Merking i.h.t. E0S-direktiver:

Produktet er iflg. EF-retningslinjer/GefStoffV klassifisert og merket.

· Kjenningsbokstav og farebetegnelse for produktet:

C Etsende

· Farebestemmende komponenter ved etikettering:

fosforsyre

· R-setninger:

34 Etsende

· S-setninger:

1/2 Oppbevares innelåst og utilgjengelig for barn
23 Unngå innånding av damp/aerosol
24/25 Unngå kontakt med huden og øynene
26 Får man stoffet i øynene; skylk straks grundig med store mengder vann og kontakt lege
27/28 Ved kontakt med huden må skitne og gjennomvåte klær tas av umiddelbart og huden må øyeblikkelig vaskes med mye vann og såpe.
29/56 Må ikke komme i avløpssystemet; dette stoffet og dets beholdere må håndteres som problemavfall.

(fortsatt på side 2)

Handelsnavn: Urin- og Kalksteinfjerner

(fortsatt fra side 1)

- 36/37/39 Bruk egnede verneklær, vernehansker og vernebriller/ansiktsskjerm
 38 Ved utilstrekkelig ventilasjon, må det benyttes egnet åndedrettsvern
 45 Ved uhell eller illebefinnende er omgående legebehandling nødvendig; vis etiketten om mulig
 64 Ved svelging: skylle munnen med vann (kun dersom vedkommende er ved bevissthet)

Andre farer

- Resultater av PBT- og vPvB-vurdering
- PBT: Ikke brukbar.
- vPvB: Ikke brukbar.

3 Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering
Kjemisk karakterisering: Blandinger

- Beskrivelse: Blanding av nedenstående oppførte stoffer med ufarlige tilsetninger.

Farlige innholdsstoffer:

	ikke-ioniske overflateaktive stoffer Xn R22; Xi R41; N R50 Eye Dam. 1, H318; Aquatic Acute 1, H400	1-5 %
CAS: 7664-38-2 EINECS: 231-633-2 EF-nummer: 015-011-00-6	fosforsyre C R34 Skin Corr. 1B, H314	25-50%

Forordning (EF) nr. 648/2004) om vaske- og rengjøringsmidler / Merking av innhold

ikke-ioniske overflateaktive stoffer, parfyme

< 5%

- Ytterligere informasjon: Teksten til de fareangivelsene som er inkludert her, kan konsulteres i kapittel 16.

4 Førstehjelpstiltak
Beskrivelse av førstehjelpstiltak

- Generelle informasjon: Klær som er tilsølt med produktet må fjernes omgående.
- Etter innånding: Sørg for frisk luft.
Ved bevisstløshet lagring og transport i stabil sidestilling.
- Etter hudkontakt: Vask straks med vann og sepe og skylle godt etterpå.
- Etter øyekontakt: Skylle øynene med åpne øyenlokk i flere minutter under rennende vann og tilkall lege.
- Etter svelging: Drikk rikelig med vann og sørg for frisk luft. Tilkall lege omgående.
- Henvisninger for legen:
- De viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket
 Mage-tarm-besvær
 Acidose
- Indikasjon på omgående medisinsk hjelp eller påkrevet spesialbehandling
 Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

5 Tiltak ved brannslukning

- **Slokkemiddel**
- Egnede slukningsmidler: CO₂, slukningspulver eller vann i spredt stråle. Større branner bekjempes med vann i spredt stråle eller med skum som er motstandsdyktig mot alkohol.
- **Spesielle farer som oppstår pga. substanser eller blandinger** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **Informasjon vedr. brannbekjempelse**
- **Spesielt verneutstyr:** Ingen spesielle tiltak nødvendig.

(fortsatt på side 3)

NO

Handelsnavn: Urin- og Kalksteinfjerner

(fortsatt fra side 2)

6 Tiltak ved utilsiktet utslipp

· **Personlige vernetiltak, verneutstyr og prosedyrer ved nødsituasjoner**

Særlig fare for å skli på grunn av utløpt/utsølt produkt.
Ta på beskyttelsesdrakt. Hold ubeskyttede personer borte.

· **Miljøverntiltak:**

Forhindre at produktet kommer ned i kloakk eller vassdrag.
Ansvarlige myndigheter varsles hvis produktet er kommet ned i vassdrag eller kloakk.

· **Metoder og materiale for oppsamling og opprensing:**

La ikke produktet komme ned i kloakk/overflatevann/grunnvann.

Ta opp stoffet med væskebindende materiale (sand, kiselgur, syrebindemiddel, universalbindemiddel, sagflis).

Bruk nøytraliseringsmiddel.

Bortskaff kontaminert materiale som avfall i.h.t. punkt 13.

Sørg for tilstrekkelig ventilasjon.

· **Henviing til andre avsnitt**

Informasjoner om sikker håndtering, se kapittel 7.

Informasjoner om personlig beskyttelsesutstyr, se kapittel 8.

Informasjoner om bortskaffelse/deponering, se kapittel 13.

7 Håndtering og oppbevaring

· **Håndtering:**

· **Forholdsregler for sikker håndtering**

Hold beholderne tett tillukket.

Sørg for god ventilasjon/avsugning på arbeidsplassen.

Unngå aerosoldannelse.

· **Henviinger om brann- og eksplosjonsvern:**

Ingen særlige tiltak nødvendig.

· **Vilkår for sikker lagring, inkl. eventuelle inkompatibiliteter**

· **Lagring:**

· **Krav til lagerrom og beholdere:**

Ingen spesielle krav.

· **Informasjoner om felles lagring:**

Ikke nødvendig.

· **Ytterligere informasjoner om lagervilkårene:**

Beskytt mot frost.

Hold beholderne tett tillukket.

· **Spesiell sluttbruk**

Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

8 Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

· **Ytterligere informasjoner om utforming av tekniske anlegg:**

Ingen ytterligere informasjoner, se punkt 7.

· **Kontrollparametere**

· **Komponenter med grenseverdier for arbeidsplass som må overholdes:**

7664-38-2 fosforsyre

AG 1 mg/m³

· **Ytterligere informasjoner:**

Basis: listene som var gyldige ved oppstillingen.

· **Begrensning og kontroll av eksponering**

· **Personlig verneutstyr:**

· **Generelle verne- og hygienetiltak:**

Ikke spis, drikk, røyk eller snus inn under arbeidet.

Forebyggende hudbeskyttelse med hudbeskyttelsessalve.

Grundig rengjøring av huden umiddelbart etter håndtering av produktet.

Holdes adskilt fra næringsmidler, drikkevarer og fôrstoffer.

Fjern omgående forurensede, gjennomvætede klær.

(fortsatt på side 4)

Handelsnavn: Urin- og Kalksteinfjerner

(fortsatt fra side 3)

· Åndedrettsvern:

Vask hendene før arbeidspauser og ved arbeidets slutt.

Gasser/damper/aerosoler må ikke innåndes.

Unngå berøring med øyne og hud.

Ved korttidig eller liten belastning åndedrettsfilterapparat; ved intensiv eller lengre utsetting: bruk omluft-uavhengig åndedrettsbeskyttelsesapparat.

· Håndvern:

Det anbefales forebyggende hudbeskyttelse gjennom bruk av hudbeskyttelsesmiddel.

Etter bruk av hansker må man benytte hudrense- og hudpleiemidler.

AKEMI beskyttende hudkrem anbefalt som beskyttelse av hendene uten samtidig bruk av beskyttelseshandsker:

STOKODERM (<http://www.stoko.com>)

AKEMI beskyttende hudkrem anbefalt for bruk sammen med beskyttelseshandsker:

STOKO EMULSION (<http://www.stoko.com>)

AKEMI beskyttende hudkrem anbefalt for rengjøring av huden etter arbeidet:

FRAPANTOL (<http://www.stoko.com>)

AKEMI beskyttende hudkrem anbefalt til vedlikeholdspleie av huden:

STOKO VITAN (<http://www.stoko.com>)

The protection gloves to be used have to comply with the specifications of the directive 89/686/EC and the directive derived decree EN374, respectively, e.g. the above listed protection glove type. The mentioned permeation times' data were generated and verified with material samples of the recommended protection glove type in the scope of laboratory analyses of the company KCL GmbH in compliance with EN374.

This recommendation refers exclusively to the material safety data sheet referenced product delivered by Akemi and the indicated field of application. In case of product dilution or in case of mixture with different substances or chemicals, and in condition of EN374 deviation the producer of CE-approved protection gloves must be contacted for detailed information (e.g., KCL GmbH, Germany, 36124 Eichenzell, internet: <http://www.kcl.de>).

Beskyttelseshansker

Hanskematerialet må være ugjennomtrengelig og bestandig overfor produktet /stoffet /blandingen.

På grunn av manglende tester kan det ikke gis noen anbefaling om hanskemateriale for produktet /tilberedningsprosessen/ kjemikalieblandingen.

Hanskematerialet velges under hensyntagen til holdbarhetstid, gjennomtrengelighet og degradering.

· hanskemateriale

Butylkautsjuk

Nitrilkautsjuk

Fluorkautsjuk (Viton)

Kloroprenkautsjuk

Valget av egnet hanske er ikke bare avhengig av materiale, men også av andre kvalitetskjennetegn og er forskjellig fra produsent til produsent. Da produktet representerer en sammensetning av flere stoffer, kan holdbarheten av hanskematerialet ikke forhåndsberegnes, og denne må testes før bruk.

· gjennomtrengingstid for hanskemateriale

Verdi for gjennomtrengelighet: Level \geq 6, 480 min

Den nøyaktige holdbarhetstiden må bringes på det rene hos hanskeprodusenten og overholdes.

· For kontakt over lengre tid er hansker av følgende materialer egnet:

Butylkautsjuk

Butoject (KCL, Art No. 897, 898)

Nitrilkautsjuk

(fortsatt på side 5)

Handelsnavn: Urin- og Kalksteinfjerner

(fortsatt fra side 4)

· Som beskyttelse mot sprut er <u>hansker av følgende materialer egnet:</u> · <u>Hansker av følgende materialer er ikke egnet:</u> · <u>Øyevern:</u> · <u>Kroppsvern:</u>	<p>Camatril (KCL, Art No. 730, 731, 732, 733)
Fluorkautsjuk (Viton)
Vitoject (KCL, Art No. 890)
Kloroprenkautsjuk
Camapren (KCL, Art No. 720, 722, 726)</p> <p>Nitrilkautsjuk
Camatril (KCL, Art No. 730, 731, 732, 733)
Kloroprenkautsjuk
Camapren (KCL, Art No. 720, 722, 726)</p> <p>Hansker av lær
Hansker av tykt stoff</p> <p> Tettsittende vernebrille</p> <p>Arbeidsbeskyttelsesdrakt</p> |
|--|--|

9 Fysiske og kjemiske egenskaper**· Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper**

· alminnelige opplysninger

· Utseende:

Form:	Flytende
Farge:	Gulbrun
Lukt:	Karakteristisk

· pH-verdi ved 20°C: < 1· Tilstandsending

Smeltepunkt/smelteområde:	Ikke bestemt.
Kokepunkt/kokeområde:	100°C

· Flammepunkt: Ikke brukbar.· Selvantennelighet: Produktet er ikke selvantennelig.· Eksplisjonsfare: Produktet er ikke eksplosjonsfarlig.· Damptrykk ved 20°C: 23 hPa· Tetthet ved 20°C: 1,24 g/cm³· Løslighet i / blandbarhet med vann:

Ikke, hhv. lite blandbar.

· Viskositet:

Dynamisk:	Ikke bestemt.
Kinematisk ved 20°C:	11 s (DIN 53211/4)

· Løsningsmiddelandel:

Organiske løsningsmidler:	0,0 %
Vann:	60,3 %

· **Annen informasjon**

Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

10 Stabilitet og reaktivitet· **Reaktivitet**· Kjemisk stabilitet· Termisk spaltning / vilkår som må unngås:

Ingen spaltning ved formålsriktig bruk.

(fortsatt på side 6)

Handelsnavn: Urin- og Kalksteinfjerner

(fortsatt fra side 5)

- **Mulighet for farlige reaksjoner** Reaksjoner med alkalier og metaller.
Reaksjoner med sterke oksydasjonsmidler.
Reaksjoner med metaller, med dannelse av vannstoff.
- **Forhold som bør unngås** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **Inkompatible materialer:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **Farlige nedbrytningsprodukter:** Fosforoksyder (f.eks. P2O5)
Irriterende gasser/damper

*** 11 Opplysninger om helsefare**· **Informasjon om toksikologiske virkninger**

· Akutt toksisitet:

· Klassifiseringsrelevante LD/LC50-verdier:**7664-38-2 fosforsyre**

Oral	LD50	1530 mg/kg (rat)
Dermal	LD50	2740 mg/kg (rabbit)
Inhalativ	LC50/1h	1,69 mg/l (rat)

· Primær irritasjonsvirkning:· på huden:· på øyet:· Sensibilisering:· Ytterligere toksikologiske henvisninger:

Etsende virkning på hud og slimhinner.

Sterk etsende virkning.

Ingen sensibiliserende virkning kjent

På bakgrunn av beregningsmetoden iflg. EF's generelle klassifiserings-retningslinje for tilberedninger i siste gyldige utgave oppviser produktet følgende farer:

Etsende

Ved svelgning sterk etsende virkning av munnhulen og svelget, såvel som fare for perforasjon av spiserøret og magen.

*** 12 Miljøopplysninger**· **Giftighet**· Akvatisk toksisitet:**7664-38-2 fosforsyre**

EC50	270 mg/l (BES)
	270 mg/l (bacteria)
LC50/96h	138 mg/l (Gambusia affinis)

· **Persistens og nedbrytbarhet** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.· **Virkning i miljøkompartimenter:**· Bioakkumulasjonspotensial· Mobilitet i jord· **Ytterligere økologiske informasjoner:**· Generelle informasjoner:

Ikke la stoffet komme ufortynnet ned i grunnvannet, i vassdrag eller i kloakker.

Må ikke komme ufortynnet eller unøytralisert ned i spillvann eller i avløpsgrøft.

Vannfareklasse 1 (D) (Selvklassifisering): lett farlig for vann

Bortspyling av større mengder ut i kanaler eller vassdrag kan føre til lavere pH-verdier. En lavere pH-verdi skader vannorganismer. I den fortynnede brukskonsentrasjon forhøyes pH-verdien vetydelig, slik at utslagsvann som kommer ut i kanalsystemet etter bruk av produktet, bare virker svakt skadelig på vannet.

· **Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**· PBT:· vPvB:

Ikke brukbar.

Ikke brukbar.

(fortsatt på side 7)

Handelsnavn: Urin- og Kalksteinfjerner

(fortsatt fra side 6)

· **Andre skadelige virkninger** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

13 Fjerning av kjemikalieavfall· **Metoder for avfallsbehandling**

· **Anbefaling:** Må ikke bortskaffes sammen med husholdningsavfall. Må ikke komme ned i kloakk.

· **Europeiske avfallslisten**

20 00 00	Kommunalt avfall (husholdningsavfall og lignende avfall fra handel, industri og institusjoner) herunder separat innsamlede fraksjoner
20 01 00	separat innsamlede fraksjoner (unntatt 15 01)
20 01 29*	rengjøringsmidler som inneholder farlige stoffer

· **Ikke rengjort emballasje:**

· **Anbefaling:** Kontaminerte emballasjer skal tømmes så godt som mulig. De kan deretter, etter tilsvarende rengjøring, tilføres recycling.

14 Opplysninger om transport· **UN-nummer:**

· **ADR, IMDG, IATA** UN1805

· **Korrekt UN-forsendelsesbetegnelse**

· **ADR** 1805 FOSFORSYRE, LØSNING
· **IMDG, IATA** PHOSPHORIC ACID, SOLUTION

· **transport fareklasser**· **ADR**

· **klasse** 8 (C1) Etsende stoffer
· **Fareseddel** 8

· **IMDG, IATA**

· **Class** 8 Corrosive substances.
· **Label** 8

· **Emballasjegruppe:**

· **ADR, IMDG, IATA** III

· **Miljøfarer:**

· **Marine pollutant:** Nei

· **Særskilte forholdsregler for bruker**

· **Kemler-tall:** Advarsel: Etsende stoffer
80
· **EMS-nummer:** F-A,S-B
· **Segregation groups** Acids

· **Transport i bulk iht. anneks II til MARPOL 73/78 og til IBC-koden**

Ikke brukbar.

(fortsatt på side 8)

Handelsnavn: Urin- og Kalksteinfjerner

(fortsatt fra side 7)

· UN "Model Regulation":	UN1805, FOSFORSYRE, LØSNING, 8, III
---------------------------------	-------------------------------------

*** 15 Opplysninger om lover og forskrifter**

- **Helse-, sikkerhets- og miljøforskrifter/lovgivning som gjelder spesielt for stoffet eller stoffblandingen**
- Nasjonale forskrifter:
- Vannfareklasse: WGK 1 (Selvklassifisering): lett farlig for vann.
- **Kjemisk sikkerhetsvurdering:** En kjemisk sikkerhetsvurdering er ikke utført.

*** 16 Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet**

Opplysningene er basert på vårt kjennskap i dag. De utgjør dog ingen forsikring om produktegenskaper og er ikke grunnlag for noe kontraktsmessig rettsforhold.

- Relevante satser
 - H314 Forårsaker alvorlige hudforbrenninger og øyeskader.
 - H318 Forårsaker alvorlige øyeskader.
 - H400 Svært giftig for vannlevende organismer.
 - R22 Farlig ved svelging
 - R34 Etsende
 - R41 Fare for alvorlig øyeskade
 - R50 Meget giftig for vannlevende organismer
- **Avdeling som utsteder datablad:** Laboratorie
- **Kontaktperson:** Dieter Zimmermann
- Forkortelser og akronymer:
 - ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
 - IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
 - IATA: International Air Transport Association
 - GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals
 - LC50: Lethal concentration, 50 percent
 - LD50: Lethal dose, 50 percent